

Delårsrapport 2018

Rapportperiod: januari 2018 till augusti 2018

Organisation: Varbergs kommun

**VARBERGS
KOMMUN**

Inledning

Sammanfattande kommentar

Resultat och prognos

I arbetet med att uppnå god ekonomisk hushållning ska samtliga kommuner ha beslutade finansiella mål.

I Varbergs kommun är dessa:

1. Årets resultat ska som ett genomsnitt uppgå till minst 120 mnkr per år för perioden 2018-2025 (år 2017 minst 100 mnkr).
2. Soliditetsnivån ska som genomsnitt ej understiga 59 procent (exkl pensionsåtaganden samt exkl internbankslån till bolagen) per år för perioden 2017-2025.

Faktorer som påverkar kommunens möjligheter att uppnå de finansiella målen är

- kommunens ekonomiska utgångsläge
- osäkerhetsgraden i driftskostnaderna
- skatteintäkternas fluktuation
- investeringsnivån
- befolkningsförändringar
- statliga beslut och åtgärder

Kommunens ekonomiska utgångsläge och goda grundekonomi har inte försämrats under delårsperioden, det framgår bland annat av att resultat och soliditetsnivå per den 31 augusti är bättre än budgeterad nivå. Helårsprognosen indikerar dock en försämrad grundekonomi i och med att soliditetsnivån beräknas sjunka till 63 %. Denna sänkning är i linje med den planerat försämrade soliditetsnivån enligt det budgeterade finansiella målet för soliditet.

Prognosen för årets skatteintäkter är något sämre än budgeterad nivå framförallt beroende på färre invånare än budgeterat samt som följd av att skatteunderlaget har ökat mindre än vad Sveriges kommuner och landsting (SKL) prognostiserade då budgeten antogs. Även nämnderna prognostiserar en negativ prognos, vilket framför allt beror på en negativ budgetavvikelse med 13 mnkr för barn- och utbildningsnämnden respektive socialnämnden samt -5 mnkr för byggnadsnämnden.

Det första finansiella målet innebar att resultatet för 2018 budgeterades till 109 mnkr. Prognosen för helåret visar ett positivt resultat på 86 mnkr, vilket är 23 mnkr sämre än

budgeterad nivå. Det finansiella målet uppnås därmed inte för 2018, i det kommande budgetarbetet måste genomsnittet för perioden 2017-2025 uppgå till genomsnittet 120 mnkr. Med beaktande av 2018 års prognostiserade resultat (86 mnkr) och under förutsättning att de resultat som angavs i budget 2018-plan 2022 uppnås så kommer det genomsnittliga resultatet för perioden 2017-2025 att vara 121 mnkr vilket då innebär att det finansiella målet kommer att uppnås.

Det andra finansiella målet får även det ses som ett mål som ska uppnås över tid, och målet per enskilt år kommer under perioden successivt att sjunka till 59 procent. För år 2018 beräknas soliditeten uppgå 63 procent, förutsatt att årets investeringar följer prognosen och når upp till 514 mnkr och att resultatet ej blir lägre än 86 mnkr.

Det målarbete som pågår inom kommunens verksamhet är av stor vikt för att bibehålla en god ekonomisk hushållning. I delårsrapportens målredovisning framkommer att arbetet inom de strategiska målområdena ger positiva resultat, samtidigt framgår det inom vilka områden det bör göras ökade insatser.

Av stor vikt är det också att de finansiella målen uppnås för perioden 2017-2025. Framöver kan de finansiella målen behöva förstärkas ytterligare för att kommunen ska klara de närmaste tio årens stora investeringar och lyckas bibehålla kvaliteten i verksamheten när befolkningen fortsätter att öka.

Omvärldsanalys

Varbergs kommun står inför den positiva utmaningen att anpassa verksamheten till en växande befolkning samtidigt som de ekonomiska målen ska nås. De ekonomiska målen måste i sin tur anpassas till befolkningsökningen och det investeringsbehov som därmed uppstår.

En ökning av antalet invånare påverkar kommunens skatteintäkter men kommunens skatteintäkter är framförallt beroende av den samlade ekonomiska utvecklingen för Sverige. En ökad skattekraft för landet innebär att Varbergs skatteintäkter ökar, men om landets skattekraft inte ökar i lika stor omfattning som invånarantalet i Varberg blir de ekonomiska förutsättningarna för Varbergs kommun sämre.

Sveriges Kommuner och Landsting (SKL) anger i höstens cirkulär att både Konjunkturinstitutets och arbetsförmedlingens återkommande enkäter till företagen pekar på en fortsatt tydlig optimism, även om stämmningsläget dämpats något sedan förra hösten. Arbetsgivarna planerar för fler anställda, men svårigheten att få tag i personal och bristen på utbildad arbetskraft håller tillbaka. Sammantaget tror SKL, liksom i tidigare prognos, på att högkonjunkturen går in i en fas med lägre tillväxttal och små förändringar i antalet arbetade timmar. En naturlig utveckling när konjunkturen kulminerar.

Enligt de nyligen publicerade nationalräkenskaperna ökade antalet arbetade timmar svagt första kvartalet och mycket starkt det andra, sammantaget något starkare än i SKL:s prognos. Den stora skillnaden är fördelningen mellan kvartalen, SKL prognosticerade ett starkt första och svagare andra kvartal. Det innebär en något svagare ökning mellan 2017 och 2018 trots att nivån i slutet av 2018 i stort sett är densamma. I gengäld slår detta tillbaka 2019. Där en något högre nivå på antalet arbetade timmar väntas från slutet av 2020. Det beror framför allt på en ny bedömning av medelarbetstiden.

Trots ett allt mer ansträngt arbetsmarknadsläge antas löneutvecklingen bli fortsatt dämpad. De löneavtal som slutits för de närmaste åren ligger på låga nivåer och löneglidningen är låg. Därmed är det inhemska inflationstrycket svagt. Riksbanken antas därmed dröja med att höja styrräntan till i början av 2019. I takt med att styrräntan sedan stegvis höjs stiger också de räntor som påverkar hushållens ekonomi, därmed ökar KPI betydligt snabbare än KPIF.

Utvecklingen för svensk ekonomi är en bidragande orsak till att skatteintäkterna för Varbergs kommun beräknas bli cirka 8 mnkr lägre än budgeterad nivå för år 2018. De lägre skatteintäkterna för 2018 än vad som budgeterades beror på att SKL under hösten 2017 prognostiserades en högre ökning av skatteintäkterna än vad som nu är gällande. För åren 2019-2023 indikeras i dagsläget högre skatteintäkter än i kommunens tidigare långtidsprognoser som följd av nya och positivare konjunkturprognoser.

Ytterligare en faktor som kan komma att påverka landets kommuner är den kommande höstpropositionen och hur riktade och generella statsbidrag kommer att hanteras och utvecklas. Även ränteutvecklingen har betydelse, den påverkar koncernen Varbergs kommun både kort- och långsiktigt och Varbergs kommun på lång sikt.

Förvaltningsberättelse

Målredovisning

Varbergs kommun arbetar utifrån fyra strategiska målområden och tre prioriterade inriktningar som är framtagna med vägledning av kommunens vision – Varberg- Västkustens kreativa mittpunkt – och fastställda av fullmäktige för att styra arbetet i nämnder, förvaltningar och bolag under perioden 2016-2019. I detta avsnitt redovisas hur arbetet med mål och inriktningar har gått under de åtta första månaderna 2018. Utifrån nuläget görs också inom respektive målområde en bedömning av måluppfyllelsen för hela perioden.

Den sammanfattande bedömningen av måluppfyllelsen summeras i en särskild tabell och görs utifrån en fyrgradig skala: Ja, helt/I hög grad/Delvis/Inte alls. I tabellen redovisas också trenden för det strategiska målområdet, vilken illustreras genom en pil. Pilen ger en indikation på om bedömningen förändrats jämfört med föregående rapportering.

Strategiskt målområde - Miljö och klimat

Bakgrund

Klimatförändringar och miljöproblem hör till vår tids stora globala utmaningar. Lokalt är det en utmaning att förhålla sig till de förändringar som redan har skett eller snart kan förväntas vara en realitet.

Prioriterat mål

- Förenkla för människor så att fler gör det som är bättre för miljön.

Sammanfattande bedömning

Bedömningen avser i vilken grad målet kommer att vara uppfyllt vid målperiodens slut. Trenden visar om det skett någon förändring i bedömningen sedan föregående rapportering.

Bedömning	Trend
	→

Beskrivning av periodens arbete

Hållbar samhällsplanering

Alla kommuner ska enligt lag ha en aktuell energiplan och under hösten pågår förberedelser för att under nästa år starta upp arbetet med en ny energi- och klimatplan för Varbergs kommun. Planen ska även inkludera frågan om klimatanpassning.

Arbetet med att säkerställa att alla detaljplaner är grundade på en helhetssyn som väger in hållbar utvecklings tre dimensioner fortskrider. En del är framtagande av en checklista som ska ligga till grund för handläggningen av planbeskedsansökningar.

Systematiskt arbete för en hållbar utveckling

De kommunala bolagen arbetar med miljöledningssystem eller har som målsättning att bli diplomerade senast år 2019. Kultur- och fritidsnämnden har under 2018 beslutat att miljödiplomera ytterligare två verksamheter. Varbergs Fastighet AB har under perioden påbörjat intressentdialoger som ska ligga till grund för bolagets strategiska hållbarhetsarbete och kommande hållbarhetsredovisning.

Under perioden har ett implementeringsarbete av Varbergs kommuns hållbarhetsmål startat. Målet med arbetet är att varje förvaltning och bolag ska ha en tydlig bild av sitt bidrag till kommunens hållbarhetsmål och därmed bättre förutsättningar för att bedriva ett fokuserat hållbarhetsarbete.

Byggnation med medvetna materialval

Utredningen kring möjligheten att ställa krav på giftfria materialval i kommunala fastigheter fortlöper. För att säkerställa att kommunens hållbarhetsmål efterlevs i kommunala byggprojekt efterfrågas en starkare viljeinriktning i beställnings skedet, där kommunens ambitioner för hållbar utveckling i samband med projektet blir tydligt. Varbergs Bostads AB utarbetar nu ett miljöprogram som ska ge en översikt över miljöfrågor i bolagets byggprojekt.

Hållbara resor och transporter

För femte året i rad ligger Varbergs kommun högt i Miljöfordonsdiagnosens ranking av kommunala fordonsflottor. Varberg hamnade på tredje plats bland Sveriges 290 kommuner och prisades som bäst i Halland. 78 % av kommunens ackumulerade fordonsflotta är fossilfri.

Rapporteringen visar att upphörandet av den tillfälliga budgetsatsningen på mobility management har begränsat mängden tillgängliga resurser för att aktivt driva och vidareutveckla arbetet med påverkansprojekt. Utöver Trafikantveckan – som är ett initiativ för att underlätta och uppmuntra till hållbara resor och transporter – genomförs nu inga

aktiviteter inom området. För goda resultat måste arbetet präglas av en långsiktighet, där insatser genomförs regelbundet och systematiskt, då enstaka satsningar ger marginella eller inga effekter. Ett aktivt mobility managementarbete är ett viktigt verktyg för att nå målet om att få fler att göra det som är bättre för miljön.

Slutsats och prognos för målperioden

Starka resultat återfinns bland annat inom energieffektivisering, förnybar energi och i arbetet med att ställa om till en energieffektiv och fossilfri fordonsflotta. Här är det viktigt att kommunen fortsätter att sikta högt med ett kontinuerligt förbättringsarbete. Aktivt arbete pågår även inom en rad andra områden som har betydelse för god måluppfyllnad. Ett axplock av dessa områden redogörs för kortfattat i beskrivningen av periodens arbete.

Det finns dock områden där särskilda satsningar kommer att krävas om kommunen ska nå ett fullgott resultat för målperioden:

- Omvärldsbevakning visar att ambitionsnivån inom ekologiska livsmedelsinköp behöver höjas om kommunen ska fortsätta ligga i framkant och utvecklas i takt med nationell målsättning.
- Inom området giftfri miljö finns behov av en stärkt kompetens och ökad samordning i kommunens organisation.
- För att säkerställa att kommunens hållbarhetsmål efterlevs i kommunala byggprojekt efterfrågas en starkare viljeinriktning i beställnings skedet, där kommunens ambitioner för hållbar utveckling i samband med projektet blir tydligt.
- Insatser för att förändra resenärers attityder och beteenden kräver ett kontinuerligt arbete på lång sikt. För att kunna vidareutveckla arbetet krävs mer resurser. Möjlighet att aktivt driva påverkansprojekt blir ett viktigt verktyg för att främja hållbart resande, bland annat under byggtiden av Varbergstunneln.
- En förutsättning för god måluppfyllelse är att kommunen löpande följer upp och utvärderar resultatet av sitt arbete. Målformuleringar och kvalitet på inrapporterat material behöver bitvis förbättras. I detta arbete spelar även fortsatt implementering av kommunens hållbarhetsmål en viktig roll.

Bostäder

Bakgrund

Varbergs inneboende attraktivitet och geografiska läge skapar förutsättningar för en god livskvalitet och gör att många vill flytta hit. Varbergs kommun tar ansvar för att hela kommunen ska växa, på ett målmedvetet och planerat sätt och med social, ekonomisk och ekologisk hållbarhet i fokus.

Befolkningstillväxten i Varberg har varit positiv under flera decennier och ökar i stadig takt. Det är viktigt att kommunens bostadsförsörjning har beredskap för den prognosticerade befolkningstillväxten. Varberg behöver fler bostäder, såväl i staden som på landsbygden.

Utbyggnaden i kommunen ska främst ske i staden, i serviceorterna och i samhällen längs regionala kollektivtrafikstråk. Den bästa jordbruksmarken ska i största möjliga utsträckning skyddas från exploatering. Kommunen strävar efter att ha en blandad bebyggelse med hyresrätter, bostadsrätter, ägandelägenheter och småhus samt olika boendeformer för äldre. Med en bra blandning ökar förutsättningarna för integration i samhället.

Prioriterat mål

- Fler bostäder med olika upplåtelseformer ska byggas i hela kommunen.

Sammanfattande bedömning

Bedömningen avser i vilken grad målet kommer att vara uppfyllt vid målperiodens slut. Trenden visar om det skett någon förändring i bedömningen sedan föregående rapportering.

Bedömning	Trend
	→

Beskrivning av periodens arbete

Effektivare processer

Kommunstyrelsens förvaltning arbetar löpande med process för ledning och samordning av samhällsbyggandet, och har under året fördjupat samarbetet med övriga samhällsbyggande förvaltningar och bolag.

Planeringsberedskap

Arbete med fördjupade översiktsplaner för serviceorterna öster om E6:an pågår. Förslag till ortsutvecklingsstrategi för Hunnestad har tagits fram och samråd pågår. Kommunstyrelsen har under året påbörjat antagandet av detaljplan för Holmagärde samt att börjat utarbeta planeringsdirektiv för Östra Träslöv. Utbyggnadsplan 2018 antogs under våren.

Under året har Byggnadsnämnden initierat arbete med ett Stadsbyggnadsprogram för Varberg, ett följduppdrag till förtätningsstrategin. Byggnadsnämnden har hittills i år antagit detaljplaner som sammanlagt innefattar endast 40 nya bostäder.

Hamn- och gatunämnden har på kommunfullmäktiges uppdrag tagit fram ett nämndsmål kopplat till bostadsmålet. Nämndsmålet gäller att beställda exploateringsprojekt avseende bostäder ska följa vid beställningen överenskommen tidplan.

Socialförvaltningen ser fortsatt bekymmer för förvaltningens målgrupper. Trots tilldelning av ett antal lägenheter hos Varbergs Bostad under året räcker inte antalet för de nyanlända kommunanvisade. Bostadsbristen medför vidare ett ökat behov för vuxna i behandling som endast kan erbjudas tillfälliga boenden på tex vandrarhem. För kommunens äldre planeras två nya boenden med förväntat färdigställande under 2020.

Varbergs Bostad har ett antal projekt under färdigställande under året och ett större antal bostäder under planering och projektering under de kommande tre åren.

Byggda bostäder

Under delåret 2018 har 85 bostäder färdigställs, ytterligare 424 har fått byggstart och 160 bygglov är beviljade.

Attraktiv livsmiljö

För att vara en attraktiv kommun måste det finnas mer än lediga bostäder, det måste också finnas en god livsmiljö som lockar och uppskattas av kommuninvånarna, näringslivet och bostadsexploaterarna.

Kultur- och fritidsnämnden har drivit och deltagit i både konferenser och workshops för att uppfylla sitt ansvar för stadsutveckling och konstnärlig gestaltning, och flera gestaltungsuppdrag pågår.

Hamn- och gatunämnden initierar projekt för attraktiva miljöer på många sätt, från möblering och ljussättning av offentlig plats till nya satsningar på kommunens badplatser och lekplatser.

Slutsats och prognos för målperioden

År 2018 finns en indikator på att 500 bostäder bör byggas för att ligga i linje med periodens totala mål. Då delåret innehöll mindre än 85 färdigställda bostäder bedöms uppsatt mål för bostadsbyggnation inte komma kunna nås under året. Prognosen för kommande år ser bättre ut då 145 fler byggstartar beviljats än motsvarande period förra året, dock har antalet bygglov minskat jämfört med föregående år. Det är därför osannolikt att bostadsbyggandet uppnår önskade nivåer sammanlagt under målperioden.

För kommunens planberedskap bedömer byggnadsnämnden att helårsutfallet 2018 att målet om att anta detaljplaner innehållande ca 700 bostäder är möjligt att nå.

Av de positiva planbesked som hittills meddelats av Byggnadsnämnden under året är det flertalet som innehåller förfrågan om bostäder i form av småhus- eller flerbostadshus. Spridningen över kommunen är inte så bra som önskat och målet bedöms därmed endast delvis kunna nås.

Socialförvaltningen ser att det kan uppstå merkostnader i samband med att kommunen ordnar bostäder för förvaltningens målgrupper. Bostadsbehoven hos de personer som Socialnämnden har särskilt ansvar för att tillgodoses, är svåra att möta då bostadsbristen i Varberg märks extra mycket hos den grupp som står långt från bostadsmarknaden.

Kommunen kommer även 2018 att söka det av Boverket utlysta "Statsbidrag för ökat bostadsbyggande". Varbergs kommun beviljades detta bidrag under 2016 samt 2017.

Kommunens nämnder, förvaltningar och bolag ska utifrån sin verksamhet samarbeta och bidra till en ökad planeringsberedskap och en fördjupning av samarbetet pågår fortlöpande.

Utbildning och arbete

Bakgrund

Kunskap och bildning är nyckeln till framgång och personlig utveckling. Genom att barn, unga och vuxna ges möjlighet till god utbildning, så skapas goda förutsättningar till arbete och egen försörjning. Ett gott företagsklimat skapar fler företag och fler arbetstillfällen. Genom arbete och egen försörjning stärks människors självkänsla men även delaktigheten och sammanhållningen i samhället ökar, detta gäller inte minst de nya varbergare som sökt sig hit från omvärldens oroligare hörn.

Prioriterat mål

- Inspirera och stödja så att fler elever uppnår godkända betyg efter såväl grundskola som gymnasieskola.
- Ett gott företagsklimat där fler uppmuntras till företagande

Bedömning	Trend
	→

Beskrivning av periodens arbete

Satsningar för att lyfta barns och elevers resultat

Under målperioden 2016–2019 ligger fokus på att stärka pedagogers skicklighet för att lyfta barns och elevers resultat. De övergripande kompetensutvecklingsinsatser som genomförts har haft fokus på bedömarkompetens, utveckling av det kollegiala lärandet, digitalisering, läsutveckling och specialpedagogisk kompetens samt införandet av värdegrundspedagoger på alla skolor. De övergripande insatserna har syftat till att skapa likvärdiga förutsättningar och höja kvaliteten i samtliga verksamheter. För att fördjupa arbetet och utvecklingen av undervisningspraktiken kommer fördjupade kompetensutvecklingsinsatser inom nämnda områden att ske på enhetsnivå för att möta de behov som framkommit genom dialoger med rektorerna.

Under perioden har ett utvecklingsarbete genomförts i samtliga ledningsnivåer för att skapa kvalitativa övergångar mellan olika skolformer. Fokus har varit på dialog mellan skolformerna för att säkerställa en tydlig progression för barnet/eleven.

Under våren har matematikutvecklingen varit i fokus. I syfte att säkerställa matematikutvecklingen har nationella moduler för likvärdighet utvecklats i samarbete med bland annat Sveriges kommuner och Landsting (SKL) och Nationellt centrum för matematik (NCM). Från och med november i år kommer alla matematiklärare från förskolan till årskurs 3 att få riktad kompetensutveckling med syfte att all undervisning från läsåret 2019 ska ske utifrån de nationella modulerna.

De preliminära resultaten för måluppfyllelse i årskurs 9 visar att andelen elever som uppnått kunskapskraven i alla ämnen har ökat och att trenden över tid är positiv. Även meritvärdet har ökat sedan föregående läsår, liksom andelen elever med gymnasiebehörighet.

Möjligheter till snabbare väg från studier till yrkesliv

Med anledning av ny lagstiftning som innebär att alla elever i årskurs 8 och 9 ska genomföra praktisk arbetslivsorientering, så pågår förberedelser tillsammans med andra förvaltningar och bolag för att tillgodose behovet av praktikplatser. För att stärka utvecklingsarbetet när det gäller valkompetens har ett samarbete inletts med arbetsliv och skolföretag med målet att genomföra en arbetslivsmässa under våren 2019. Arbete pågår också för att kartlägga behoven av en inkubatorplattform för unga i kommunen. En inkubator i samverkan med andra aktörer och intressenter är inte bara en satsning på unga, utan även en satsning på att profilera sig inom kreativa kulturella näringar som idag utgör en av de största branscherna på arbetsmarknaden.

Campus Varberg arbetar aktivt för att öka antalet sökande till de utbildningar som anordnas. Verksamheten uppvisar fortsatt gott resultat avseende intresset för utbildning och söktryck. Januari 2018 startades ytterligare en yrkeshögskoleutbildning – Järnvägsprojektör.

Förbättrat företagsklimat

Under perioden har fortsatta satsningar gjorts för att förbättra företagsklimatet och utveckla och förbättra servicen till företagare. Utvecklingsarbetet sker gemensamt och förvaltningsövergripande. Exempel på satsningar som gjorts är gemensamma interna fortbildningsinsatser med fokus på medveten kommunikation, service och myndighetsutövning. Under perioden har även externa insatser gjorts genom olika dialogforum där kommunledningen träffar företagsföreningar och VD-nätverk samt genom företagsbesök. I samverkan med näringslivet har kommunen även arrangerat en näringslivsday.

Inkludering på arbetsmarknaden

Arbete för att stödja de individer som står långt ifrån arbetsmarknaden fortsätter och samverkan med bland andra arbetsförmedlingen, försäkringskassan, Region Halland och utbildningssamordnare utvecklas. Specifika satsningar riktas mot gruppen unga vuxna och personer med missbruksproblematik. Ett intensivt arbete pågår också för att tillsammans med andra aktörer skapa goda möjligheter till självförsörjning för de nyanlända personer som Varbergs kommun har ett lagstadgat ansvar att ta emot.

Slutsats och prognos för målperioden

Elever och föräldrar ska kunna känna tillit till att deras skola håller hög kvalitet och att varje elev har möjlighet att utvecklas och nå samtliga mål som anges i skolans styrdokument. Långsiktiga strategier bidrar till goda skolresultat i Varbergs kommun.

Företagens vilja och förmåga att ge sysselsättning är avgörande för att hålla nere arbetslösheten. I kontakten med kommunen ska den som driver företag mötas av god service och en positiv inställning. SKL:s, Löpande insikt, visar ett något försämrat resultat för 2017 jämfört med 2016. Kommunen har emellertid stärkt sin position inom flera områden, men bland annat avseende bygglov finns mer arbete att göra.

Prognosen för målområde Utbildning och arbete är god. Med nuvarande utvecklingstakt bör måluppfyllnad för målperioden 2016–2019 i hög grad uppnås.

Hälsa och Social sammanhållning

Bakgrund

Att känna trygghet i vardagen samt känna gemenskap och delaktighet i samhället är viktigt för vår trivsel och därmed vår hälsa. De ungas ohälsa har ökat och skillnader i hälsa har ökat mellan olika grupper i samhället.

Prioriterat mål

- Bättre hälsa genom att inspirera till ett aktivt liv
- Delaktigheten i samhället ska öka

Sammanfattande bedömning

Bedömningen avser i vilken grad målet kommer att vara uppfyllt vid målperiodens slut. Trenden visar om det skett någon förändring i bedömningen sedan föregående rapportering.

Bedömning	Trend
	→

Beskrivning av periodens arbete

Insatser för olika grupper

Varberg arbetar aktivt för att möjliggöra tidiga insatser för barn och unga i behov av vård och stöd och för att göra dem delaktiga i de insatser som ges. Exempel på satsningar som görs är utvecklingsarbete i enlighet med modellen Innovationsguiden och uppstart av drogförebyggande arbetsgrupper. En viktig del handlar också om att samordna insatser mellan olika verksamheter, exempelvis samordnat stöd till unga med beroendeproblematik.

Inom äldreomsorgen läggs stort utvecklingsfokus på utbildnings- och kompetenshöjande insatser som visar vikten av att ha kundfokus dygnet runt. Utvecklingen med allt fler äldre kräver nya arbetssätt. För att möta detta görs åtgärder, bland annat arbetsfördelning för rätt kompetens samt en förstärkning av arbetet med evidensbaserade metoder. Arbeta pågår också för att utveckla demensvården genom flera riktade insatser.

Det pågår ett arbete för att förbättra kundnöjdheten inom särskilt boende. Under året läggs ytterligare fokus på målgruppen och riktade åtgärder genomförs.

Ökad kvalitet i elevhälsarbetet

Arbetet med att öka kvaliteten i elevhälsarbetet fortsätter. Under våren har barn- och elevhälsarådslag genomförts där skolenheter mötts för kollegial analys och lärande. Utifrån den analys som gjorts vid mötena har sedan rapporten "Trygghet och trivsel 2018" tagits fram (antagen av barn- och utbildningsnämnden 2018-06-25) som är en viktig avstämningsspunkt i barn- och utbildningsförvaltningens systematiska kvalitetsarbete. Av analysen framgår att verksamheterna arbetat med ett tvärprofessionellt främjande och förebyggande barn- och elevhälsarbete. Fokus i arbetet har varit strukturer och rutiner för tvärprofessionella barn- och elevhälsamöten, tillgängliga lärmiljöer och värdegrundsarbete samt nya närvarorutiner för att öka skolnärvaron för enskilda elever. Av rapporten framgår att verksamheterna arbetar framgångsrikt med tidiga insatser till barn och elever som har behov av särskilt stöd. De utvecklingsområden som framkommer kopplat till elevhälsarbetet är bland annat att utveckla arbetet med hög kvalitet vid övergångar och överlämningar.

Gemensam kundservice

Varbergs kommun erbjuder från den 1 februari 2018 en kommungemensam kundservice - Varberg direkt. I mitten av maj tillkom det statliga servicekontoret, vilket inhyses i kommunens lokaler i nära anslutning till Varberg direkt. Under perioden februari till juli registrerades 23 000 ärenden hos Varberg direkt, av dessa löstes 25 procent vid första kontakt. Tillgängligheten bedöms vara god med få tappade samtal och korta kötider. Arbeta pågår med att informera kommuninvånarna om Varberg direkt och den utökade service som

kan erbjudas. Inrättandet av en kommungemensam kundservice har även inneburit en ökad överblick över möjliga förbättringsområden i servicen till kommuninvånarna.

Insatser för att stärka delaktigheten och den sociala sammanhållningen

Att kommunen växer och förtätas gör att behovet av grönytor, mötesplatser och rekreationsområden förväntas öka kommande år. Som en del i utvecklingsarbetet har en plan tagits fram för hur kommunens strategi för utveckling av grönområden ska förverkligas. Under årets första åtta månader har även styrdokument gällande badplatser och lekplatser kompletterats och färdigställt. Under året har också flera projekt färdigställt som bidrar till att utveckla fler mötesplatser, exempelvis nya fästningsbadet och tillgänglighetsanpassad brygga på Barnens badstrand.

Att känna gemenskap och delaktighet i samhället är viktigt för både trivsel och hälsa. En rad insatser genomförs för att stimulera och ge möjligheter till fysisk aktivitet och kulturupplevelser. Arbete sker medvetet för att skapa inkludering och för att nå grupper som riskerar att hamna utanför.

Slutsats och prognos för målperioden

Varberg ska vara en bra kommun för människor i olika åldrar och människor med olika bakgrund. Det bedrivs arbete för att motverka ungas ohälsa samt för att erbjuda en äldreomsorg och individ- och familjeomsorg med god kvalitet. Arbete för en hållbar stadsplanering med gröna och levande ytor pågår, liksom fortsatta satsningar på att utveckla mötesplatser i kommunen.

Varberg ska vara en bra plats att leva på, och tillgänglig för alla människor. Målet är att alla medborgare ska kunna ta del av samhällets totala utbud. De satsningar som pågår med en kommungemensam kundservice syftar till att stärka och förbättra servicen till invånarna. Inom kommunen pågår också inom de olika verksamheterna arbete för att stärka medborgarnas möjligheter till inflytande och delaktighet.

Prognosen för målområde Hälsa och social sammanhållning är god. Med nuvarande utvecklingstakt bör måluppfyllnad för målperioden 2016-2019 i hög grad uppnås.

Prioriterade inriktningar

Valfrihet och kvalitetskonkurrens

Bakgrund

Fristående och kommunala utförare ska ha likvärdiga förutsättningar för att kunna driva sin verksamhet. Kommunens roll blir att underlätta för kundvalen, skapa rättvisa och konkurrensneutrala ersättningssystem samt kvalitetsgranska verksamheterna och göra informationen om skillnaderna lättillgänglig för medborgarna.

Kommentar

Möjlighet till valfrihet

Barn och elever i Varbergs kommun har stora möjligheter att välja verksamhetsform och huvudman. I Varberg finns möjlighet att välja både fristående och kommunal förskola samt fristående pedagogisk omsorg. Inom grundskola och fritidshem samt gymnasieskola finns det också alternativ vad gäller kommunal respektive fristående huvudman. På kommunens hemsida lämnas information om såväl de kommunala som de fristående verksamheterna.

Inom social omsorg finns etablerade arbetssätt för att möjliggöra valfrihet och kvalitetskonkurrens. Kontinuerligt pågår arbete med att utreda vilka verksamheter som kan konkurrensutsättas för att möjliggöra kundval inom bland annat hemtjänst och särskilt boende. En jämförelsetjänst erbjuds för att underlätta informationsinhämtning och jämförelser vid val av utförare. Inom social omsorg används också kvalitetsdeklarationer i syfte att tydliggöra vad kunden kan förvänta sig av respektive verksamhet, oavsett utförare.

Ytterligare ett exempel på en verksamhet som synliggör valmöjligheter är Aktiv senior. Verksamheten möjliggör samlad information om mötesplatser och aktiviteter för seniorer i hela kommunen. För att säkerställa ett bra utbud sker utvecklingen av verksamheten i dialog med seniorerna.

Även inom kommunens interna serviceorganisation pågår konkurrensutsättning av delar av verksamheten. Från och med 1 september 2018 övergår efter upphandling driften av Södertulls kök i privat regi.

Likvärdiga förutsättningar för fristående och kommunala utförare

Inom social omsorg finns en gemensam uppföljningsmodell för verksamhetskvalitet i syfte säkerställa att alla de utförare som medborgarna har att välja bland levererar en god kvalitet. Den gemensamma uppföljningsmodellen syftar också till att ge samtliga utförare likvärdiga

förutsättningar att bedriva verksamhet. Mot bakgrund av att kundnöjdheten inom särskilt boende har minskat något har avtalsuppföljningen inom äldreomsorgen under året ett extra fokus på kvalitet utifrån ett kundperspektiv.

Under våren 2018 har en särskild webbplats skapats för externa utförare inom social omsorg i syfte att underlätta för dem att samlat kunna ta del av riktlinjer, rutiner och nyheter.

Inom barn- och utbildningsnämnden finns ett etablerat arbetssätt med kvalitetsdialoger där nämnden möter rektorer från fristående skolor och gymnasieskolor för att säkerställa likvärdiga förutsättningar och drift av verksamhet.

Omvärldsförändringar som påverkar möjligheterna till valfrihet

Inom social omsorg noteras förändringar i omvärlden som kan påverka förutsättningarna för valfrihet och kvalitetskonkurrens. Privata utförare måste från och med 2017 ha tillstånd från Inspektionen för vård och omsorg (IVO) för att driva äldreboenden på entreprenad. I de fall privata utförare inte beviljas tillstånd får kommunen återta regin för äldreboenden som lagts ut på entreprenad. Från och med 2019 införs motsvarande tillståndsplikt även för hemtjänst.

Attraktiv arbetsgivare

Bakgrund

Kommunen är en serviceorganisation för människor i Varberg. Bästa möjliga service skapas med motiverade och kunniga medarbetare. Vi vill fortsätta stärka kommunen som attraktiv arbetsgivare. Vägen till engagerade och positiva medarbetare stavas öppenhet, delaktighet, korta beslutsvägar och gott ledarskap. Där är samverkan, god arbetsmiljö och utvecklingsmöjligheter nyckelord.

Personal- och kompetensförsörjning

Under det senaste året har rapporter från SKL om morgondagens stora personal- och kompetensförsörjningsbehov duggat tätt. De yngsta och äldsta befolkningsgrupperna växer betydligt snabbare än den arbetsföra befolkningen, och det är i de två förstnämnda grupperna som kommunerna har sina främsta uppdragsområden. Över en halv miljon medarbetare behöver rekryteras till offentlig sektor de kommande åtta åren, och tar då bara hänsyn till kommande volymökningar och pensionsavgångar. Trenden visar dessutom en ökad generell personalrörlighet, delvis på grund av en gynnsam arbetsmarknad men också för att yngre generationer medarbetare har ett annat förhållningssätt till arbete. För att kunna planera för förändringar, har kommunen därför tagit fram en modell för att synliggöra framtida personalbehov. Modellen väger samman data från egna befolkningsprognoser, nuvarande personalomsättnings- samt service- och inskrivningsnivåer i vård, omsorg och

skola och ger därför en tydlig bild av morgondagens rekryteringsbehov inom dessa grupper. Detta arbete kommer att utvecklas framöver för att säkra kompetensförsörjningen.

Ytterligare aktiviteter har handlat om att stärka kommunens arbetsgivarvarumärke, bland annat genom ett stafettkonto på Instagram som visar upp en ny arbetsplats varje vecka. Det är ett uppskattat initiativ som har närmare 2000 följare. Ett antal rekryteringsmässor har besökts i syfte att möta unga medarbetare. Trainee Halland fortsätter att attrahera nyblivna akademiker, under hösten startar tre personer sitt traineeprogram i kommunen. Antalet platser i chefsutvecklingsprogrammet för nya chefer, Morgondagens ledare, har fördubblats och är väl efterfrågat bland kommunens medarbetare. De chefer som nyligen börjat i kommunen, kallas sedan ett knappt år tillbaka till ett kommunövergripande introduktionsprogram, där kollegialt lärande blandas med teoretiska utbildningspass.

Nya lärlingsplatser har introducerats på en förvaltning och ett lokalt kollektivavtal har tecknats där vårdbiträden erbjuds vidareutbildning till undersköterskor. Ett politiskt initiativ för att stärka arbetet med attraktiv arbetsgivare, har varit att medarbetare sedan årsskiftet kunnat önska både ökad och sänkt sysselsättningsgrad.

På grund av flera pensionsavgångar och inrättande av en ny nämnd för vuxenutbildning och arbetsmarknad, har förvaltningschefer rekryterats under våren, och fler följer under hösten.

Personalpolitik

Arbetet med årets löneöversyn har inte kunnat avslutas fullt ut då avtalen med lärarförbunden inte är klara. Löneöversynen omfattade utöver ordinarie löneökningar, även prioritering av särskilda grupper samt justering efter genomförd jämställdhetskartläggning. Detta arbete fortgår under hösten 2018.

Under vintern togs kommunens första personal- och hälsobokslut fram, som på ett djupare plan analyserar sysselsättningsgrad, jämställdhet, sjukfrånvaro och hälsoinsatser, vilket underlättat för kommunens nämnder att ta sitt arbetsgivaransvar i olika frågor.

Det är nu sju år sedan kommunfullmäktige fattade beslut om Varbergs Vision 2025, västkustens kreativa mittpunkt. Visionen utgör en grundstomme i den gemensamma värdegrunden, ledarskapet och förhållningssätt till medarbetare, invånare och besökare. För att hålla visionen levande, genomförs ett återbesök i visionen under året, där kommunens samtliga chefer är involverade genom återkommande dialoger.

Chefstöd och hälsosamt arbetsliv

Samhällsutvecklingen idag går rasande snabbt. Information från många olika arenor, möjligheter att ständigt vara uppkopplad och tillgång till oerhört mycket information, påverkar kommunens verksamheter i hög grad. Dels ökar förväntningar på kvalitet i leverans,

transparens och kommunikation från våra medborgare. Till exempel har den nya dataskyddslagen medfört en rad ändrade rutiner. Dels finns många kvalitetsvinster i att digitalisera vissa tjänster som ger tid över till mer värdeskapande insatser. Här har flera utvecklingsinsatser påbörjats under våren för att möta morgondagens behov. Första genomförda exemplet inom HR-området är digitaliserad hantering av friskvårdsstödet.

Samtidigt märks att en ökande personalomsättning ökat trycket på och efterfrågan av både chefs- och medarbetarstöd. Flera insatser har genomförts som i ett led att hålla sjukfrånvaron på en stabil nivå och i fler förvaltningar syns tydliga resultat.

Sjukfrånvaro

Sjukfrånvaron beskriver antalet sjukfrånvarotimmar i förhållande till ordinarie arbetstid.

Sjukfrånvaronivån har stabiliserats och rör sig bara marginellt. Sjukfrånvaron 60 dagar eller längre fortsätter att minska, den korta sjukfrånvaron är oförändrad. Andelen medarbetare utan någon sjukfrånvaro har minskat vilket innebär att något fler medarbetare har varit sjuka vid något tillfälle jämfört med föregående tolv månadsperiod. Trots det har var tredje medarbetare inte en enda sjukfrånvarodag.

	2017 Aug - 2018 Jul	2016 Aug - 2017 Jul
Sjukfrånvaro för samtliga anställda totalt	6,30%	6,36%
Sjukfrånvaro för samtliga anställda 1–14 dagar	2,92%	2,89%
Sjukfrånvaro 60 dagar eller längre av total sjukfrånvaro	36,57%	38,80%
Andel anställda utan någon sjukfrånvaro	33,19%	34,87%

Genomsnittlig sysselsättningsgrad och timavlönad personal

Kommunen erbjuder de anställda ökad sysselsättningsgrad och effekten av det är att andelen heltidsanställda bland de tillsvidareanställda ökar. Den genomsnittliga sysselsättningsgraden är något högre jämfört med samma period föregående år.

	2018 Jul	2017 Jul
Sysselsättningsgrad för tillsvidareanställda	94,44%	94,36%

Sedan 2015 är alla tidsbegränsade anställningar, längre än en månad, månadsavlönade. Det bidrar till en ökad kontinuitet i verksamheten och ökad ekonomisk trygghet för den anställde.

Av samtliga arbetade timmar har andelen timmar som utförts av timavlönad personal ökat något och utgjorde den senaste tolv månadsperioden 4,2 % av all arbetad tid jämfört med 3,7 % den föregående

tolvmånadsperioden. Den största ökningen syns inom socialförvaltningen som har ökat med 1,5 procentenheter. Andelen timmar som totalt utförts av timavlönad personal inom kommunen är lägre i jämförelse med jämförbara kommuner.

	2017 Aug - 2018 Jul	2016 Aug - 2017 Jul
Andel timmar utförda av timavlönade i %	4,18%	3,69%

Arbetade timmar

Under den senaste tolv månadsperioden har uttag av mertid minskat och uttag av övertid ökat. Trenden visar att uttag av övertid totalt ökat med 7,9 procentenheter inom kommunen sedan 2015.

Personalkostnaden per timme innehåller, förutom arbetsgivaravgifter och andra lagstadgade avgifter, även kostnader för ej arbetad tid, såsom semester och sjuklön.

Tabellen visar antal timmar i tusental.

Tidsorsak	201708– 201807	201608– 201707
Månadslön	6 543	6 492
Timlön	277	228
Fyllnadslön	33	35
Övertid	38	33
Timlön PAN-anställda	22	22
Summa	6 913	6 810
Personalkostn. inkl. PO, mnkr	2 216	2 137
Kostnad/tim, kr	321	314

Personalomsättning och pensionsavgångar

Under årets första åtta månader har 375 personer lämnat kommunen, jämfört med 334 personer föregående period. Totalt har också 203 arbetsbyten skett inom kommunen under samma period jämfört med 304 den föregående.

Pensionsavgångarna ligger på en högre nivå än föregående års första åtta månader. Hittills under 2018 har 96 personer slutat med pension jämfört med 80 personer år 2017. Genomsnittsåldern bland de som gick i pension var 64,5 år vilket är en liten ökning jämfört med föregående år. Antalet månadsavlönade som är 66 år eller äldre var i augusti i år 56 personer jämfört med 41 personer året innan. Timavlönade över 65 år anlitas också i större omfattning än tidigare.

God ekonomisk hushållning

Bakgrund

Kommunallagen anger att varje kommun ska ha god ekonomisk hushållning. Detta innebär att de finansiella målen ska uppnås, men även att verksamheternas målarbete ska följa den nivå som har beslutats i årets budget. Ett bokslut som följer de ekonomiska planerna men där verksamheternas mål inte uppnås är inte god ekonomisk hushållning.

Att efter en så kort period som åtta månader svara på om verksamhetsmålen för 2018 uppnåtts är inte möjligt, men den beskrivning som ges i delårsbokslutet av nämndernas arbete med de fyra strategiska målområdena ger en positiv indikation om att denna del av god ekonomisk hushållning uppnås.

Den ekonomiska delen är lättare att prognostisera, vilket framgår i avsnittet om finansiell analys.

Två finansiella mål

Kommunfullmäktige har fastställt två finansiella mål för åren 2017-2025.

1. **Årets resultat** ska i genomsnitt uppgå till minst 120 mnkr per år för perioden 2018-2025 (år 2017 minst 100 mnkr)
2. **Årets soliditet** ska i genomsnitt uppgå till minst 59% per år för perioden 2018-2025, exklusive pensionsåtaganden och internbankslån till kommunens bolag.

Kommentar

Siffrorna för 2017 avser faktiskt utfall medans 2018-2022 motsvarar beslutad budget och 2023 till 2025 är enligt planeringsunderlag. Med helårsprognosen som grund kommer båda de finansiella målen nås då resultatet i genomsnitt väntas uppgå till 121 mnkr och soliditeten till 59,4%.

Avstämning finansiellt mål 1 - Resultatnivå									
mnkr	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025
Finansiellt mål	100	120	120	120	120	120	120	120	120
Budgeterat resultat	121	109	64	137	164	127	87	120	120
Redovisat/prognostiserat resultat	188	86							
Periodens genomsnittliga resultat		121							

Avstämning finansiellt mål 2 - Soliditetsnivå									
%	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025
Finansiellt mål	59,0	59,0	59,0	59,0	59,0	59,0	59,0	59,0	59,0
Budgeterad soliditet	64,9	61,4	58,3	58,3	60,0	59,3	57,0	56,4	56,0
Redovisat/prognostiserad soliditet	66,1	63,0							
Periodens genomsnittliga soliditet		59,4							

Finansiell analys

Finansiell ställning

Modell för finansiell analys

För att beskriva och analysera kommunens ekonomiska läge används en modell som är framtagen av Kommunforskning i Västsverige (Kfi) vid Göteborgs universitet. Den bygger på fyra finansiella aspekter:

- resultat
- kapacitet
- risk
- kontroll

Modellen omfattar en genomgång av kontroll över den finansiella utvecklingen av lång- respektive kortfristig betalningsberedskap och betalningskapacitet samt av riskförhållande. Målsättningen är att med modellens hjälp kunna identifiera eventuella finansiella problem och klargöra om kommunen har en god ekonomisk hushållning eller ej.

Resultat

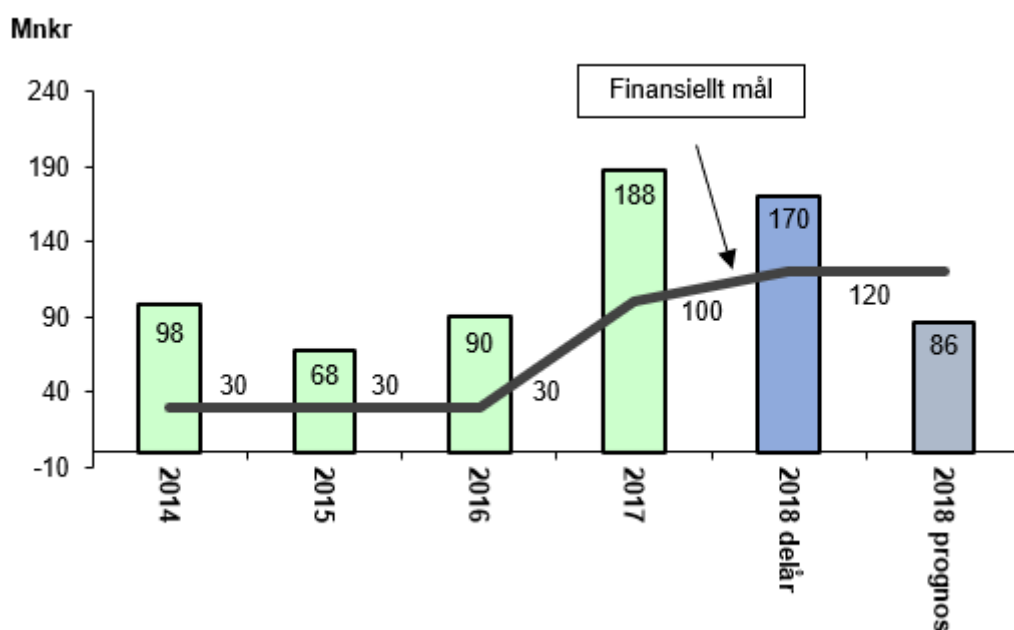
Delårsbokslutet är det periodiserade resultatet per den 31 augusti och helårsprognosen är en uppskattning av det förväntade resultatet per den 31 december.

Periodiseringar är gjorda för att rätt kostnad/intäkt ska belasta rätt månad. Även skuld och fordringsbokföring är gjord.

Resultatet per den 31 augusti är avsevärt bättre än den budgeterade nivån och resultatet i prognosen för helåret uppskattas till 86 mnkr, vilket är 24 mnkr sämre än budgeterat. Här ska hänsyn tas till den osäkerhet som finns vad gäller pensionskostnader, skatteintäkter och exploateringsintäkter.

Det prognostiserade resultatets avvikelse mot budget beror framför allt på en negativ avvikelse för nämndernas samlade resultat samt en negativ avvikelse för skatteintäkterna. Den negativa avvikelsen för nämnderna beror framför allt på en negativ budgetavvikelse med 13 mnkr för barn- och utbildningsnämnden respektive socialnämnden samt -5 mnkr för byggnadsnämnden.

Skatteintäkterna beräknas bli försämrade med 8 mnkr vilket framförallt beroende på färre invånare än budgeterat samt som följd av att skatteunderlaget har ökat mindre än vad Sveriges kommuner och landsting (SKL) prognostiserade då budgeten antogs.

Årets investeringar

Investeringsnivån per den 31 augusti är 281 mnkr och prognosen för helåret är 514 mnkr. Den budgeterade nivån för 2018 är 754 mnkr, vilket innebär att 240 mnkr som är vikta för planerade investeringar ej kommer att förbrukas under året. Till stor del blir dessa investeringar förskjutna till 2019. De ekonomiska effekterna av förskjutna investeringar för 2018 blir att kommunens avskrivningar blir lägre än budgeterat, och även räntekostnaderna blir lägre som följd av tidsförskjutning av nyupplåningsbehovet.

Kapacitet

En viktig parameter för att avläsa kommunens långsiktiga kapacitet är att se på utvecklingen av soliditeten. Soliditeten påverkas av en förändrad balansslutning och hur resultatet utvecklas över tiden.

Soliditet

Soliditeten är ett mått på kommunens långsiktiga finansiella utrymme och visar hur stor andel av de totala tillgångarna som kommunen själv har finansierat med egna medel. Hur soliditeten utvecklas beror på två faktorer, dels det årliga resultatet eller förändringen av det egna kapitalet, dels tillgångsökningen, det vill säga investeringsnivån.

Kommunens soliditet, exklusive pensionsåtagande samt exklusive internbankslån, var 66 procent vid senaste bokslut. Prognosen för 2018 är 63 procent, en försämring som framför allt beror på höga investeringsnivåer i förhållande till resultatnivå. Jämfört med andra kommuner i samma storlek har Varberg en hög soliditetsnivå, vilket visar på en god grundekonomi.

Risk och kontroll

En förutsättning för att kommunallagens bestämmelser om god ekonomisk hushållning ska kunna uppnås är att kommunen har en balanserad likviditet samt att kommunfullmäktiges beslut om internkontroll efterlevs.

Likviditet

Likviditeten är ett mått på kommunens kortsiktiga betalningsberedskap. Den 31 augusti 2018 uppgick likviditeten till 358 mnkr, vilket är en ökning jämfört med årsbokslutet 2017, då den var 310 mnkr. En likviditetsnivå över 100 mnkr är onödig men då låneupphandlingen gjordes sommaren 2018 gav nämnderna indikationer på att en större del av investeringarna skulle vara gjorda per 2018-08-31. Som följd av tidsförskjutningar har inte flödet av likvida medel gått ut i den omfattning som då planerades. Som en följd av de planerade investeringarna för resten av året kommer likviditetsnivån att sjunka ytterligare och om hela den budgeterade investeringsnivån genomförs finns det ett behov av nyupplåning. Kommunen har även en checkräkningskredit på 250 mnkr att tillgå.

Borgensåtagande och skuldsättning

Prognosen för 2018 visar att kommunens skuldsättning inte kommer att öka i och med att likviditeten just nu är så hög. Kommunens skuldsättning i långa lån uppgår till 350 mnkr. Med nuvarande investeringsplaner för de kommande fem åren kommer skuldsättningen framöver att öka ytterligare.

Kommunen har en internbank som sköter all in- och utlåning av externa medel till kommunen och till de kommunala bolagen. Skulder för dotterbolagen ligger på 3 162 mnkr via internbanken, vilket innebär en ökning med 280 mnkr jämfört med föregående årsbokslut. Prognosen för 2018 är att bolagen har en ökad skuldnivå.

Varbergs kommun hade den 31 augusti 2018 ett borgensåtagande på 560 mnkr, varav 500 mnkr för Varbergs Stadshus AB:s lån.

Balanskrav

Till god ekonomisk hushållning hör att intäkterna ska vara större än kostnaderna. Om kostnaderna för ett visst räkenskapsår överstiger intäkterna, ska det negativa resultatet regleras och det redovisade egna kapitalet enligt balansräkningen ska återställas under de närmaste tre åren.

För att uppnå god ekonomisk hushållning har Varbergs kommun för 2018 budgeterat ett resultat på 109 mnkr. Efter årets åtta första månader överstiger intäkterna kostnaderna med 170 mnkr. Kommunen klarar därmed balanskravet. Även för helåret ser balanskravsresultatet att enbart hamna på + 2 mnkr vilken är en ytterst låg nivå. Den låga nivån beror på att i det prognostiserade resultatet 86 mnkr ingår realisationsvinster med 84 mnkr vilka ej får medräknas då balanskravsresultatet framräknas. Det är av stor vikt att balanskravsresultatet bevakas under året för om detta resultat är negativt ska underskottet inarbetas de kommande tre åren.

Intern kontroll

Kommunfullmäktige beslutade den 18 juni 2013 om intern kontroll för Varbergs kommun. Detta beslut innefattar Riktlinjer och tillämpningsanvisningar för Varbergs kommun, vilka bland annat anger att respektive nämnd har det yttersta ansvaret för den interna kontrollen inom respektive verksamhetsområde.

Samtliga nämnder har för 2018 antagit sina internkontrollmoment och dessa kommer att redovisas under våren 2019.

Driftsredovisning

Periodens resultat

Resultaträkning

Resultatet efter augusti månad uppgår till 170 mnkr och ligger väl i nivå med resultatet för 2017 vid samma tid. Anledningen till att resultatnivån generellt är högre vid delåret än helåret kommer sig av att kommunens största kostnadspost, personalkostnaden, är som lägst över sommarmånaderna medans den största intäktsposten, kommunalskatten, är jämt fördelad över hela året.

Verksamhetens kostnad minskad med intäkter för försäljning, taxor och avgifter (nettokostnad) är lägre trots ökade avskrivningar och större upplösning av tunnelavsättningen. Den minskade nettokostnaden beror på att delårsresultatet 2017 belastades med en utökad avsättning för järnvägstunneln på 101 mnkr. Med kostnaden 2017

för tunnelavsättningen borträknad så ökar verksamhetens nettokostnad med 3 % vilket är en rimlig nivå sett till ökningen av skattemedel.

Skatteintäkter och generella statsbidrag och utjämningsar har ökat med cirka 4%. Ökningen kommer av en växande befolkning och positiva uppräkningsfaktorer.

Både ränteintäkter och räntekostnader har minskat trots en utökad upplåning och utökad utlåning till de kommunala bolagen. Anledningen till detta är att gamla lån och räntebindningar som har löpt ut under perioden har kunnat tecknas på nytt till väsentligt bättre villkor.

Balansräkning

Balansräkningen har under perioden vuxit med 7 %. Ökningen är en följd av att periodens resultat och ökade lån. Resultatet och de ökade lånen har använts till att investera i anläggningstillgångar och utlåning till de kommunala bolagen.

Budget

Det budgeterade resultatet för året sänktes i samband med tertiärrapporten från 125 mnkr till 109 mnkr. Inför året höjdes det budgeterade resultatet i och med ny internhyresmodell. Efter fyra månader med den nya modellen visade det sig att justeringen av det budgeterade resultatet varit för kraftig och därmed justerades ned.

Prognos

Nämnderna

Överförmyndarnämnd

Eftersom nämnden inte längre har full kostnadstäckning för godmanskap till ensamkommande barn, och då statens ändrade ersättningsregler gör att nämnden står helt utan ersättning för godmanskap där barnet fortfarande efter sista december 2017 väntar på beslut i sitt asylärende, kommer sannolikt godmanskapen för ensamkommande barn att gå med visst underskott.

Kommunstyrelse

Kommunstyrelsens prognos ger en negativ avvikelse mot budget med 1 mnkr. Prognosen innehåller flera olika faktorer som påverkar både positivt och negativt. Ej budgeterade försäljningar av fastigheter, däribland Södertull och tvillinghusen, ger en positiv avvikelse med 48 mnkr. Exploateringsverksamheten, försäljning av arrendetomter, rivning av

fastigheter och sanering av förorenad mark ger en negativ budgetavvikelse på 40 mnkr. Dessutom kommer färdtjänstkostnaderna och upplösning av avsättning för järnvägstunneln avvika negativt.

Barn- och utbildningsnämnd

Barn- och utbildningsnämnden prognosticerar ett underskott på 12,6 mnkr varav 6,1 mnkr var planerat inför 2018. Det planerade underskottet är hänförbart till kostnader för evakueringslokaler, avetableringskostnader och flyttkostnader (BUN 2017/0649) samt Psynk-projektet.

Resterande underskott på 6,5 mnkr är hänförbart till kostnader för evakuering av Bosgårdsskolan och Mariedalsskolan som prognosticeras uppgå till minst 4 mnkr för året och tillkommande mediakostnader (el, värme och vatten) från serviceförvaltningen utöver vad som var beräknat i hyran med 2,5 mnkr.

Prognosen avseende evakueringskostnader för Mariedalsskolan kommer att justeras om kostnader uppstår som barn- och utbildningsförvaltningen idag inte har kännedom om. Barn- och utbildningsförvaltningen kommer följa kostnaderna noggrant och vid behov kommer prognosen för årets resultat att justeras.

Barn- och utbildningsförvaltningen anser att kostnader i samband med evakuering, som inte är orsakad av barn- och utbildningsförvaltningens verksamhet, inte bör hanteras via barn- och utbildningsnämndens driftbudget och därmed påverka ordinarie verksamhet.

Socialnämnd

Socialförvaltningens prognos för helåret bedöms bli ett underskott på cirka 13 mnkr varav 4 mnkr är sedan tidigare planerade att belasta nämndens resultatreserv. Underskottet är främst hänförbart till verksamheten för ensamkommande som totalt beräknas avvika negativt med 10 mnkr. Denna verksamhet finansieras via den statliga ersättningen från Migrationsverket. Detta innebär att den del som är kommunalt finansierad visar ett underskott på 3 mnkr, där verksamhetsområdena hälso- och sjukvård och äldreomsorgen står för den största avvikelsen. Under året beräknas 4 mnkr tas i anspråk ur nämndens resultatfond, till projekten att utveckla demensvården (3,2 mnkr) och samordnad rehabilitering (0,6 mnkr) samt hantering av bidraget för tillfälligt stöd för ensamkommande (0,2 mnkr).

Inom verksamhetsområdet för ensamkommande barn prognosticeras ett underskott på cirka 10 mnkr vilket främst beror på sänkta ersättningsregler samt ett pågående stort omställningsarbete. Det råder en viss osäkerhet kring verksamhetens intäkter då beslut och utbetalningar från Migrationsverket sker med en eftersläpning på tre till sex månader. Prognosen bygger på att omställningsarbetet till det lägre antalet ensamkommande barn går

enligt plan. Omställningsarbetet fortsätter genom avveckling och anpassning men då volymerna är låga och ersättningsnivåerna i princip halverats ses svårigheter att nå ekonomisk balans även efter att omställningen är klar. Troligt är att verksamheten kommer att ha ett underskott även 2019 på två till fyra mnkr då verksamheten kan drivas för 1800 – 2400 per dygn beroende på beläggning. Detta skall ställas i relation till den statliga ersättningen på 1350 kr/dygn.

Byggnadsnämnd

Prognosen för byggnadsnämndens driftresultat för helår 2018 är en negativ avvikelse på 5 mnkr. Denna negativa avvikelse beror på att intäkterna ej har ökat i den omfattningen som de behöver göra för att kompensera för kostnadsökningarna. Nämnden kommer fortsatt att hålla kostnaderna nere så mycket som det går under 2018.

Byggnadsnämnden avser även att tillsammans med kommunen och kommunstyrelsen söka nytt statligt stöd för ökat bostadsbyggande för 2018. Tillgängligt statsbidrag till kommunerna är 1,3 miljarder kronor för 2018. Bidraget kommer att fördelas mellan bidragsberättigade kommuner. Under 2017 fick byggnadsnämnden ta del av 3,5 mnkr i detta statliga stöd.

Nämnden har beslutat att begära hos kommunfullmäktige att höja sina taxor för att få en ekonomi i balans, men detta kommer inte att slå igenom i intäkterna förrän nästa år.

Hamn- och gatunämnden

Hamn- och gatunämndens prognos är ett överskott motsvarande 1,5 mnkr.

Som en följd av att antalet vinterväghållningsinsatser blev fler än planerat bedöms budgeten för vinterväghållning överskridas med 1,5 mnkr. För att mildra underskottet har nämnden beslutat att göra omprioriteringar och senareläggningar av åtgärder inom ramen för budgeten för gator och vägar motsvarande 0,5 mnkr. Ytterligare 0,5 mnkr av underskottet bedöms kunna hanteras inom nämndens driftbudget som en följd av höga intäkter gällande upplåtelser av offentlig plats.

Hamnverksamheten väntas göra ett överskott motsvarande 2 mnkr. Intäkterna under året har varit något starkare än ett normalår framförallt gällande fartygsintäkterna. Hamnavdelningen har emellertid haft kostnader för renovering av sin arbetsbåt och kommer eventuellt under hösten att utföra en del underhållsarbeten som höjer upp kostnaderna. Därav lämnas en prognos motsvarande ett överskott på 2 mnkr i den här rapporten.

Servicenämnden

Servicenämndens prognos för helåret är ett resultat som är 1 mnkr bättre än budget, vilket är en effekt av generell god kostnadskontroll och effektiva arbetssätt.

Avskrivningar och ränta avviker positivt med 6 mnkr beroende på att investeringar färdigställts senare än vad som var beräknat i budget. Enligt ny rutin kommer investeringar aktiveras löpande under året på balansräkningen och verksamheten blir då debiterade avskrivningar och ränta efter hand under innevarande år. Den positiva avvikelsen avseende kapitalkostnaderna möts i sin helhet av nedskrivning för delar av Mariedalsskolan vilket belastar verksamheten med en engångspost på 6 mnkr.

Kommungemensamma poster

Sammantaget väntas en negativ avvikelse mot budget på 2,4 mnkr. Avvikelsen kommer sig av ökade pensionskostnader men möts till stor del av ett överskott vid avräkning av semesterskuld, arbetsgivaravgifter och personalförsäkringar.

Finansiering

Intäkter från skatter och generella statsbidrag väntas bli ca 8 mnkr lägre än beräknat. Anledningen till den negativa avvikelsen är att SKL:s prognos som låg till grund för budgetbeslutet var något för optimistisk (0,1 procentenheter) samt att befolkningen i Varberg 1/11 2017 var 49 personer färre än vad som låg som planeringsunderlag i budgeten.

Finansnettot väntas bli bättre än budgeterat eftersom ränteläget är fortsatt lågt samt att kommunen troligtvis inte kommer behöva låna till egna investeringar i den utsträckning som väntats i budget. Kommuninvest har dessutom utbetalt återbäring för upptagna lån. Storleken på utbetalningen innebär en positiv avvikelse mot budget på 8 mnkr.

Sammanfattning

Verksamhetens nettokostnad väntas bli 30 mnkr högre än budget. Det är en försämring mot föregående prognos med 7 mnkr. Anledningen till den försämrade prognosen återfinns till stor del inom barn- och utbildningsnämnden. Finansieringen av verksamhetens nettokostnad väntas bli ca 6 mnkr bättre än budget vilket är densamma som vid föregående prognos.

På sista raden väntas kommunens resultat bli 24 mnkr lägre än budget.

Driftsredovisning (mnkr)	Utfall 2018 jan-aug	Budget 2018	Prognos 2018	Avvikelse
Kommunfullmäktige	-2,2	-3,2	-3,2	0,0
Kommunens revisorer	-1,0	-1,8	-1,8	0,0
Valnämnd	1,1	-0,8	-0,8	0,0
Överförmyndare	-3,8	-5,1	-5,1	0,0
Kommunstyrelse	-113,0	-170,4	-171,5	-1,1
Barn- och utbildningsnämnden	-944,4	-1 516,6	-1 529,2	-12,6
Socialnämnden	-741,6	-1 118,5	-1 131,5	-13,0
Byggnadsnämnd	-14,9	-18,8	-23,8	-5,0
Miljö- och hälsoskyddsnämnd	-4,0	-11,2	-11,2	0,0
Hamn- och gatunämnden	-69,3	-108,2	-106,8	1,4
Kultur- och fritidsnämnd	-95,2	-150,6	-151,1	-0,5
Serviceämnd	-11,9	-34,1	-33,1	1,0
	-2 000,2	-3 139,3	-3 169,1	-29,8
Övriga kommungemensamma poster				
Avräkningar såsom pension, internränta, sociala avgifter	-11,9	-6,1	-8,5	-2,4
Ofördelade budgetmedel	0,0	-11,0	-11,0	0,0
	-11,9	-17,1	-19,5	-2,4
Verksamhetens nettokostnad	-2 012,1	-3 156,4	-3 188,6	-32,2
Finansiering				
Skatteintäkter	1 871,2	2 806,2	2 810,8	4,6
Generella statsbidrag	294,0	452,5	440,0	-12,5
Räntenetto	16,5	7,0	23,3	16,3
	2 181,7	3 265,7	3 274,1	8,4
Periodens resultat	169,6	109,3	85,5	-23,8

Investeringar

Investeringsbudgeten för året uppgår till nära 754 mnkr. I budgeten ingår 263 mnkr som överförts från föregående års investeringsbudget samt nytt investeringsutrymme om 58 mnkr efter beslut i kommunfullmäktige under året.

Utfall för perioden

Den samlade nettoutgiften för årets åtta första månader är 281 mnkr. Det kan jämföras med 339 mnkr motsvarande period 2017. Flera investeringsprojekt är i projektutvecklings- eller projekteringsfas, vilket förklarar skillnaden i utfall mot motsvarande period förra året, då flera stora projekt färdigställdes. För några projekt avvaktas även nya budgetbeslut innan byggnation påbörjas. De största utgiftsposterna till och med augusti avser reinvestering i fastigheter, markförvärv samt förskolor och skolor såsom Kärnegårdens förskola, Bosgårdsskolan och Vidhöge skola. Även upprustning av Lindvallen, Ankarvallens omklädning och Fästningsbadet har varit stora utgiftsposter. Utöver dessa förväntas även Mariedalsskolan medföra höga utgifter under året.

Årets prognos

Nämndernas samlade årsprognos är 514 mnkr, vilket innebär att 68 procent av den totala investeringsbudgeten förväntas upparbetas under året. Tidigare år har mellan 50 och 75 procent av investeringsutrymmet nyttjats, vilket indikerar att nämndernas prognos ligger något högt.

Störst avvikelse mot årets budget förväntas för den nya bad- och simanläggningen på Håsten, nytt särskilt boende samt Applagårdens förskola. Avvikelserna förklaras av tidsförskjutningar och att projekten därför inte kommit så långt som planerat. När det gäller bad- och simanläggningen samt det särskilda boendet i Träslöv visar nya beräkningar att beslutade projektkalkyler behöver revideras med nya budgetbeslut som följd.

Hamn- och gatunämnden rapporterar att upparbetningsgraden för nämndens investeringar förväntas bli lägre än budgeterat. Det förklaras dels av att kommunen under delar av året stått utan ramavtal för markarbeten, dels att kontrakterade leverantörer inte alltid kan möta efterfrågan. Nämnden har även utfört anläggningsarbetet åt Trafikverket, såsom Pipebruket, vilket medfört att resurser inte lagts på nämndens egna anläggningar i lika stor omfattning som planerat. Exempel på projekt som förskjutits i tid är innerhamnen-fästningsområdet, Tvååker centralpark och lekplatser. Förstärkning av fästningspiren behöver samtidigt inte göras i den omfattning som tidigare planerats, vilket medför lägre utgifter än budgeterat. Sammantaget visar hamn- och gatunämnden en avvikelse mot budget på 36 mnkr.

Socialnämndens investeringsbudget består till del av medel för verksamhetsanpassning av lokaler, vilken inte kommer att nyttjas under året.

Övriga nämnder prognostiserar inga eller mindre avvikelser från årets budget.

Pågående förstudier

Flera förstudie pågår, de mest omfattande är Gamlebyskolan samt renovering av stadshus A. Förstudierna prognostiseras till 2 mnkr för året.

Investeringsredovisning mnkr	Utfall 2018 jan-aug	Budget 2018	Prognos 2018	Avvikelse
Kommunstyrelsen	152,3	442,8	243,5	199,4
Barn- och utbildningsnämnden	6,8	19,9	20,4	-0,5
Socialnämnden	1,3	8,8	3,8	5,0
Byggnadsnämnden	0,4	0,8	0,8	0,0
Miljö- och hälsoskyddsnämnden	0,0	0,4	0,0	0,4
Hamn- och gatunämnden	48,2	110,4	74,6	35,7
Kultur- och fritidsnämnden	1,6	6,9	6,9	0,0
Serviceämnden	70,7	163,9	163,9	0,0
Totalt	281,4	753,8	513,8	240,0
Pågående förstudier	1,0	0,0	2,0	-2,0

Exploateringar

Exploateringsarbetet löper på i rask takt för att bidra till att skapa mer bostäder och verksamhetsmark i kommunen. Under året är planering för 28 olika detaljplaner för bostäder aktuella. Av dessa har tre redan vunnit laga kraft och sju påbörjas under hösten. Fyra detaljplaner för verksamhetsmark planeras under året, varav två är kommunala. Samtidigt genomförs utbyggnad av allmän plats inom 11 bostadsplaner och fyra planer för verksamhet. Byggnation av bostäder pågår inom 19 objekt och inom tre verksamhetsobjekt håller det på att byggas på kvartersmark.

Periodens utfall och prognos för kassaflödet 2018

Efter åtta månader är nettoutfallet 17 mnkr. Både periodens inkomster med 54 mnkr och utgifter med 37 mnkr är låga i förhållande till budget. Trots det prognostiseras årets inkomster bli 131 mnkr vilket bara är 7 mnkr lägre än budget, samtidigt som utgifterna förväntas uppgå till 166 mnkr enbart 2 mnkr lägre än budget. Stora utgifter i verksamhetsområdet vid Värömotet, där kommunen temporärt står för utbyggnaden av vatten- och avlopp, samt vid verksamhetsområdet vid Holmagärde, där kraftledning ska grävas ned och vattenledning flyttas, är ännu inte fakturerade från VIVAB och Ellvio.

Resultatprognos

Exploaterings påverkan på resultatet sker främst vid markanvisning och kommunal tomtförsäljning. Men ibland påverkas resultaträkningen av andra åtgärder. En exploatering

kan kräva åtgärder på annans egendom, eller kan mark behöva saneras eller på annat sätt iordningställas inför anläggande av allmän plats. Om inte åtgärden bidrar till ett höja anläggningens värde bör kostnaderna direkt föras till resultatet. Nedläggningen av kraftledningen vid Holmagärde är en sådan åtgärd och påverkar därför resultatet både år 2018 och 2019. Alternativet vore att det belastade avskrivningarna under en lång tidsperiod.

Resultatnettot förväntas blir 23 mnkr, vilket är 35 mnkr lägre än vad som budgeterats. Det kan tyckas vara en stor avvikelse, men enbart i ett mindre fall rör det sig om en obudgeterad fördyring av ett projekt. Övriga avvikelser beror på tidsförskjutningar av utfall. Förväntade intäkter faller ut senare än 2018 och eller så kostnadsförs något tidigare, såsom i fallet med Holmagärde som nämnts ovan.

Kassaflöde <i>Mnkr</i>	Nettoutfall Aug 2018	Nettoprognos 2018	Nettobudget 2018	Avvikelse
Total exploateringsverksamhet	16,6	-35,2	-29,5	-5,7
varav Falkenbäck	0,0	-0,1	26,2	-26,3
varav Brunnsberg	11,1	10,5	9,7	0,8
varav Alunskiffern	0,0	3,3	16,4	-13,1
varav Stenen	11,1	1,6	9,8	-8,2
varav Holmagärde	-8,8	-22,5	-25,0	2,5
varav Övriga exploateringsområden	3,2	-28,0	-66,6	38,6

Resultatpåverkan <i>Mnkr</i>	Prognos	Budget	Avvikelse
Nettointäkt	22,7	57,6	-34,9
varav Kvarteret Trädgården	-1,3	0,0	-1,3
varav Falkenbäck	0,0	21,0	-21,0
varav Brunnsberg	7,4	7,4	0,0
varav Alunskiffern	9,1	12,4	-3,3
varav Stenen	8,0	12,9	-4,9
varav Himle, N Lantmannavägen	0,9	0,5	0,4
varav Bua Kvarndamsvägen	1,7	0,3	1,4
varav Holmagärde/ Ö Kvarnagården	-9,2	0,0	-9,2
varav Värömotet	4,9	4,9	0,0
varav övriga exploateringsområden	1,2	-1,8	3,0

Ekonomisk redovisning

Resultaträkning

För tillämplade redovisningsprinciper hänvisas till årsredovisningen för 2017 sidan 51

<i>Mnkr</i>	Not	Kommunen		Koncernen	
		Jan - Aug 2018	Jan - Aug 2017	Jan - Aug 2018	Jan - Aug 2017
Verksamhetens intäkter	1	512,3	507,7	1 252,5	1 103,1
Verksamhetens kostnader	2	-2 406,9	-2 333,0	-2 933,5	-2 695,2
Upplösning av infrastrukturell investering		-11,7	-7,7	-11,7	-7,7
Avskrivningar		-105,4	-82,4	-242,2	-209,6
Verksamhetens nettokostnad		-2 011,7	-1 915,4	-1 934,8	-1 809,4
Skatteintäkter		1 871,2	1 817,8	1 871,2	1 817,8
Generella statsbidrag och utjämning		293,9	255,7	293,9	255,7
Finansiella intäkter		59,3	68,8	92,5	15,2
Finansiella kostnader		-43,0	-48,3	-47,3	-50,0
Resultat före skatter och extraordinära poster		169,7	178,6	275,5	229,3
Periodens resultat		169,7	178,6	275,5	229,3

Balansräkning

Mnkr	Not	Kommunen		Koncernen	
		Aug 2018	Dec 2017	Aug 2018	Dec 2017
Tillgångar					
Mark, fastigheter och anläggningar		3 047,0	2 840,9	5 891,4	5 427,4
Inventarier		154,8	160,6	1 946,4	1 952,6
Aktier och andelar		327,0	327,0	69,2	67,8
Långfristiga fordringar	3	3 168,0	2 888,2	13,8	14,5
Summa anläggningstillgångar		6 696,8	6 216,7	7 920,8	7 462,3
Bidrag till statlig infrastruktur		268,9	280,7	268,9	280,7
Förråd och exploateringsområden		159,3	175,2	175,7	183,2
Kortfristiga fordringar		292,7	312,9	405,2	447,8
Likvida medel		358,2	310,4	516,7	424,9
Summa omsättningstillgångar		810,2	798,4	1 097,6	1 055,9
Summa tillgångar		7 775,9	7 295,8	9 287,3	8 798,8
Eget kapital och skulder					
Periodens resultat		169,7	188,2	275,5	216,1
Resultatutjämningsreserv		312,9	312,9	312,9	312,9
Övrigt eget kapital		2 606,0	2 417,7	2 999,9	2 783,8
Summa eget kapital		3 088,6	2 918,9	3 588,4	3 312,8
Avsättningar		597,2	561,5	793,2	758,2
Långfristiga skulder	4	3 028,6	2 498,1	3 737,1	3 200,4
Kortfristiga skulder		1 061,5	1 317,3	1 168,6	1 527,4
Summa skulder		4 090,1	3 815,4	4 905,7	4 727,8
Summa eget kapital och skulder		7 775,9	7 295,8	9 287,3	8 798,8
Pensionsförpliktelser som ansvarsförbindelser		1 160,3	1 165,1	1 160,3	1 165,1
Borgensåtaganden		559,5	556,0	59,5	56,0

Noter till resultat- och balansräkning

Not 1, Verksamhetens intäkter	Kommunen		Koncernen	
	Jan - Aug 2018	Jan - Aug 2017	Jan - Aug 2018	Jan - Aug 2017
Försäljning av varor och tjänster	60,8	57,5	347,2	147,1
Taxor och avgifter	97,1	92,6	215,4	197,6
Hyror och arrenden	66,6	67,9	316,2	297,3
Bidrag	191,8	214,5	188,8	211,6
Övriga intäkter	0,1	0,2	143,3	182,6
Aktiverade interna intäkter avseende investering och exploatering	12,1	18,1	19,1	29,2
Jämförelsestörande intäkter (A)	83,8	56,9	22,5	37,7
	512,3	507,7	1 252,5	1 103,1
<i>(A) Försäljning av fastighet</i>	83,8	56,5	22,5	37,7

Not 2, Verksamhetens kostnader	Kommunen		Koncernen	
	Jan - Aug 2018	Jan - Aug 2017	Jan - Aug 2018	Jan - Aug 2017
Löner	-1 035,5	-1 010,8	-1 181,3	-1 107,0
Sociala avgifter	-357,9	-345,1	-357,9	-377,1
Pensionskostnader	-107,4	-98,3	-107,4	-107,4
Köp av verksamhet	-416,3	-406,8	-416,3	-184,0
Lämnade bidrag	-74,0	-73,3	-71,0	-70,4
Lokalkostnader	-107,0	-137,9	-57,7	-91,4
Bränsle / Energi	-37,4	-34,6	-5,3	-13,3
Förbrukningsmaterial	-74,8	-77,1	-74,7	-77,1
Transporter och resor	-47,6	-43,5	-47,6	-43,5
Handelsvaror	0,0	0,0	-238,4	-351,7
Övriga kostnader	-142,8	-140,6	-369,7	-307,3
Jämförelsestörande kostnader (A)	-6,2	35,0	-6,2	35,0
	-2 406,9	-2 333,0	-2 933,5	-2 695,2
<i>(A) Upplösning av pensionsavsättning</i>	0,0	138,1	0,0	138,1
<i>(A) Avsättning medfinansiering av järnvägstunnel</i>	0,0	-101,0	0,0	-101,0
<i>(A) Utrangering</i>	-6,2	-2,1	-6,2	-2,1

Not 3, Långfristiga fordringar	Kommunen		Koncernen	
	Jan - Aug 2018	Dec 2017	Jan - Aug 2018	Dec 2017
Kommuninvest Ekonomisk Förening	6,4	6,4	6,4	6,4
VA-lån	0,1	0,1	0,1	0,1
Varbergs Bostads AB	769,6	669,7	0,0	0,0
Varberg Energi AB	794,6	744,7	0,0	0,0
Varbergs Fastighets AB	707,6	677,7	0,0	0,0
Varberg Vatten AB	889,7	789,8	0,0	0,0
Övrig utlåning	0,0	0,0	7,3	8,0
	3 168,0	2 888,2	13,8	14,5

Not 4, Långfristiga skulder	Kommunen		Koncernen	
	Jan - Aug 2018	Dec 2017	Jan - Aug 2018	Dec 2017
Kommuninvest	2 694,6	2 199,6	3 194,6	2 699,6
Stadshypotek	96,9	97,3	96,9	97,3
Nordiska investeringsbanken	100,0	100,0	100,0	100,0
Övriga långgivare	0,0	0,0	208,5	202,3
Investeringsbidrag	51,5	53,4	51,5	53,4
Finansiell leasing	85,6	47,8	85,6	47,8
	3 028,6	2 498,1	3 737,1	3 200,4

Verksamhetsberättelse

Hänt i verksamheten under perioden

Kommunfullmäktige

Inga avvikelser att rapportera.

Kommunrevisionen

Inga avvikelser att rapportera.

Valnämnden

Under året hölls allmänna val 9 september. Det finns inga avvikelser mot planerad verksamhet.

Överförmyndarnämnden

Under första halvåret 2018 har nämndens verksamhet till viss del präglats av avslut av godmanskap till ensamkommande barn. Överförmyndarnämnden beslutade i januari 2018 att ändra tidigare praxis om att invänta lagakraft-vunnet beslut för ensamkommande barn som fått sin ålder uppskriven av Migrationsverket i samband med avslag på asylansökan. Istället gör nämnden numera en självständig bedömning av den enskildes ålder då Migrationsverket beslutar om åldersuppskrivning i samband med avslag på asylansökan. Skälen till nämndens ändrade praxis har varit rent ekonomiska. Vid årsskiftet 2017/2018 hade nämnden runt 150 godmanskap för ensamkommande barn, kvar idag är ett 50-tal.

Kommunstyrelsen

Den 19 juni godkände kommunfullmäktige planprogrammet för Västerport. I mars skickade projektet ut en inbjudan till prekvalificering inför kommande markanvisning i Västerport etapp 1. 61 byggaktörer anmälde intresse och 55 av dessa företag är nu kvalificerade för att delta i den markanvisningstävling som är planerad att starta i slutet av 2018.

För att nå målet på 500 färdigställda bostäder per år arbetar kommunstyrelsen med att leda och samordna utbyggnaden av bostäder. En ny Utbyggnadsplan för 2018 antogs under våren. Planering i tidigt skede av den nya stadsdelen Östra Träslöv har inletts och förslag till planeringsdirektiv har tagits fram.

Arbete med fördjupande översiktsplaner för serviceorter pågår under 2018–2019. I uppdraget ingår Kungsäter, Veddige, Tvååker och Rolfstorp-Skällinge. Under året har fyra dialogmöten, ett på varje ort, genomförts med stort deltagande och engagemang på mötena. Förslag till ortsutvecklingsstrategi för Hunnestad är på samråd.

Att Varberg är på rätt väg i sin utveckling finns det flera tecken på. Bland annat har kommunen fått två tydliga externa bekräftelser på detta utmärkelsen årets superkommun och för femte året i rad Bäst att bo.

Barn- och utbildningsnämnden

I samband med ombyggnation av Bosgårdsskolan upptäcktes brister i fastigheten som behövde åtgärdas. För att möjliggöra detta behövde delar av verksamheten evakueras under vårterminen 2018 till Trönninge skola och Lindbergs skola.

Vidare har Mariedalsskolan evakuerats till Almers skola samt Bockstensskolan från höstterminen 2018, då Mariedalsskolan kommer ersättas med nya lokaler. Rivningen och uppbyggnad av nya lokaler beräknas pågå till och med vårterminen 2019.

Därutöver har evakuering av Söderlyckans förskola gjorts till Österängen, då Söderlyckans lokaler ska renoveras under sommaren och hösten 2018.

Även Håstensgårdens förskola har evakuerats till Tranan och Nyhemsgatan under tiden som ny förskola byggs.

Den varma sommaren har påverkat behov av förstärkt ventilation.

Statsbidrag för ökad likvärdighet har tillkommit och stärker undervisningen på de skolor där det ses behov av resurser för att stärka likvärdigheten inom kommunen.

Socialnämnden

Ensamkommande barn

Anvisningar för ensamkommande barn har stannat upp och hittills har endast fyra blivit anvisade till Varberg under 2018. Det kraftigt minskade antalet barn (drygt 60%) under hösten 2017 samt förändrade sänkta ersättningsnivåer är utmanande och har föranlett ett omställningsarbete motsvarande drygt 50 mnkr i verksamheten. Då volymerna är låga och ersättningsnivåerna i princip halverats ses svårigheter att nå ekonomisk balans även efter att omställningen är klar.

Äldreomsorg

Arbete har initierats för att hantera att det riktade statsbidraget för ökad bemanning inom äldreomsorgen upphör från och med 2019. Bidraget, totalt ca 13 mnkr, har främst använts till en förstärkning av hälso- och aktivitetsledare på särskilda boende. Totalt har drygt 20-25 personer finansierats av dessa medel.

Förvaltningen har under perioden tagit över driften av två särskilda boendeenheter (50 platser) i väntan på att privat leverantör ska få erforderliga tillstånd. Den privata leverantören har under våren beviljats tillstånd för drift och överlämning kommer att ske under tidig höst.

Hälso- och sjukvård

En förskjutning av vårduppdraget från sjukhusvården till den kommunala verksamheten har skett med allt mer avancerad vård i hemmet. Som en följd av detta ses en ökning av antalet insatser med mer dygnet runt vård och alltfler ytterfall i hemmet (personer med omfattande behov av insatser). Det gör att komplexiteten har ökat både inom hemtjänst och inom hälso- och sjukvården vilket är mycket kostnadsdrivande.

Det har varit svårt att rekrytera legitimerad personal vilket har lett till vakanta tjänster och en sommarperiod som varit mycket påfrestande. Bland annat har fler bemanningssköterskor tillfälligt hyrts in och ordinarie personal förskjutit semestrar och tagit extrapass till en högre ersättning.

Byggnadsnämnden

Under våren 2018 har en projektbeskrivning för kommunfullmäktiges följduppdrag till byggnadsnämnden, att arbeta fram ett program för utveckling och bevarande av zon 2 och 3 enligt förtätningsstrategin för Varberg, tagits fram. Arbetet, som benämns Stadsbyggnadsprogram för Varberg, kommer att startas upp den 14 september.

Mycket fokus ligger fortfarande för att få upp kommunens baskarta till bra kvalitet. Baskartan infördes enligt plan 1 juni. Innehållet har kvalitetssäkrats och är nu mer pålitligt.

Bygglovsverksamheten har fokuserat på handläggning av ärenden för att korta kötiderna samtidigt som det nya nämndsprocessen har implementerats. Vi har ca 70% av ärendena som hanteras inom 3 respektive 10 veckor.

Lantmäteriafdelningen fortsätter arbetet med att korta kötiderna, de har under perioden minskat så att kön för de prioriterade förrättningarna nu är borta (från ca 2 mån vid

årsskiftet) samt att kötiden för övriga ärenden är nere på ca 19 månader (från ca 24 månader en bit in på första kvartalet).

Miljö- och hälsoskyddsnämnden

Livsmedelsverket har infört en ny kontrollplan med fem myndighetsmål för livsmedelskontrollen, där fyra effektmål fastställts. Effektmålen utgår från fyra fokusområden, säkert dricksvatten, mikrobiologiska risker, kemiska risker och information i livsmedelskedjan. Dessa har omsatts i 17 operativa mål. Detta kommer att förändra förutsättningarna för hur tillsynen ska bedrivas.

Hamn- och gatunämnden

Två viktiga händelser under perioden har varit invigningarna av de efterlängta och uppskattade projekten Brunnsparken och Fästningsbadet. Framförallt har mycket arbete lagts ned på Fästningsbadet som blivit otroligt uppskattat av både kommuninvånare och besökare. Nu startar diskussionerna och planeringen inför nästa års badsäsong gällande upplägg med tillsyn, bemanning och övriga driftåtgärder vid Fästningsbadet. Under perioden har även trädäcket vid barnens badstrand färdigställts liksom snorkelleden. Förvaltningen har fått väldigt positiv respons för dessa projekt.

För att fortsatt klara utbyggnaden och utvecklingen i vår investerings- och exploateringsverksamhet är kommunen i hög utsträckning beroende av att det finns fungerande ramavtal inom bland annat entreprenadverksamhet och maskinavtal. Just ramavtalen avseende maskiner i form av bland annat grävmaskiner och lastbilar har inte fungerat som förväntat och nödvändigt. Det är väldigt svårt att få fram maskiner till våra olika entreprenader beroende på den resursbrist som finns hos våra kontrakterade ramavtalsleverantörer. Flera av ramavtalsleverantörerna har inte tillräckligt med resurser alternativt väljer att arbeta för andra beställare. Behovet av maskiner lär växa framgent när fler stora infrastrukturprojekt drar igång på allvar i Varberg.

Kultur- och fritidsnämnden

Kultur -och fritidsnämndens verksamhet följer helt planering för första 8 månaderna 18 både verksamhetsmässigt och ekonomiskt och basverksamheten fungerar väl.

Kvalitets- och uppföljningsarbetet har utvecklats i Hypergene och att få med alla medarbetare på banan vad gäller målen. Nämnden har fokus på Jämställdhetsarbetet och ambitionsnivån har fått gensvar i kommunen genom ett jämställdhetspris och en årlig konferens som planeras till november.

Integrationsarbetet är väl förankrat och sker mycket inkluderat i ordinarie verksamhet samt med civilsamhället på olika sätt. Redovisning av inkluderingsplanen sker i eget ärende.

Stadsutveckling och konstnärlig gestaltning är en del av nämndens ansvar och förvaltningen har drivit och deltagit i fler konferenser. Det har varit session 3, Kubmöten, (kreativitet under byggtiden)workshops om olika områden i staden och exempelvis Eurotownmöte, för att få fokus på frågan och flera nya möjligheter till finansiering. Flera gestaltungsuppdrag pågår och intresset hos fastighetsägare har väckts.

Personalfrågorna är ett fokusområde och förvaltningen har jobbat aktivt för att få ner sjukfrånvaron. 2018 är det viktigt att bibehålla nivån, därför har ett friskvårdsprojekt startats för hela förvaltningen. Genomförande sker under hela året under områdena motion, kost och relation

Serviceämnden

Tillgängligheten i Varberg direkt är mycket god med få tappade samtal och korta kötider. Under de åtta första månaderna registrerades ca 23 000 ärenden varav 25 % löstes i första kontakten.

En av utmaningarna nu är att kommunicera till invånarna att Varberg direkt finns och berätta vilken utökad service som kan erbjudas. Serviceförvaltningen för löpande dialog med samtliga förvaltningar kring att säkerställa leveransen. En av de större insatserna under hösten kommer vara att effektivisera och säkerställa logibokningar i samband med idrottsevenemang.

Som en följd av torkan och den nu goda tillgången på svenskt nötkött kommer serviceämnden att öka antalet serveringar av svenskt nötkött under hösten. Övergången till mer svenskt nötkött kan komma att påverka möjligheten att nå det ekologiska målet om 35 % för 2018.

Under våren infördes avancerade e-tjänster. Detta innebär att en programvara automatiskt kan utföra repetitiva och regelstyrda arbetsuppgifter. En förstudie kommer påbörjas för att utreda om skolskjuts och förskoleplaceringarna kan automatiseras.

Arbetet med att klassa samtliga verksamhetssystem enligt GDPR är i stor sett genomfört.

Kommunens bolag

Efter årets första åtta månader visar Stadshuskoncernen ett resultat på 153 mnkr vilket är 84 mnkr högre än vid samma tid föregående år. Prognoser för året pekar på ett resultat 194 mnkr vilket är ca 106 mnkr bättre än det budgeterade resultatet.

Efterfrågan på lägenheter är fortsatt mycket hög och Varbergs Bostad AB har konkreta planer på ca 1100 lägenheter under kommande 10 års perioden. Försäljningen och ombildning av fastigheten Rullstenen tidigare i år påverkar resultatet med 76 mnkr.

Varberg Energikoncernens prognostiserar ett resultat som är 8 mnkr bättre än budget. Både de kalla vintermånaderna och den ovanligt varma sommaren har påverkat prisbilden uppåt. Bolaget har drabbats av överliggande nätavbrott vilket lett till ett internt arbete med att lära sig hantera liknande situationer i framtiden.

Varberg event lanserade sitt nya varumärke Arena Varberg sista augusti i år. Byggstart av konferensrum för 100 personer på entréhallens tak beräknas komma igång vid årsskiftet med inflytt 1 juni 2019.

Varbergs Fastighets AB prognostiserar ytterligare ett rekordår trots en kraftigt minskad projektvolym mot kommunen. Anledningen är ökade hyresintäkter samt periodisering av investeringsbidrag för p-hus Trädgården.

Hallands hamnars visar ett historiskt bra resultat. Bolagets intäkter avseende godsslagen råvara och pappersmassa har ökat kraftigt jämfört med föregående år men även sågade trävaror har en fortsatt positiv utveckling.

Varberg Vatten har stora investeringar vilket har inneburit att bolaget har haft behov av nyupplåning. Projekt som har genererat stora utgifter under året är bland annat överföringsledningen i Sunvära, Tuben och återvinningscentralen på Holmagärde.

Mnkr	Utfall 31/8 2018	Utfall 31/8 2017	Budget	Prognos	Avvikelse
Varbergs Stadshus AB	-3,8	-3,9	-6,3	-6,3	0,0
Varbergs Bostad AB	107,4	23,9	30,7	117,3	86,6
Varberg Energikoncernen	30,4	38,5	51,1	59,5	8,4
Varberg Event AB	-4,8	-3,6	-7,1	-6,9	0,2
Varbergs Fastighets AB	13,1	9,3	15,0	17,0	2,0
Hallands Hamnar Varberg AB	10,7	5,2	5,6	14,1	8,5
Varberg Vatten AB	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Marknad Varberg AB	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
	153,0	69,4	89,0	194,7	105,7